

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1932/2024
17.04.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., град ..., чији је пуномоћник Биљана Дражевић, адвокат из ..., против туженог „Serbia Zijin Cooper“ ДОО Бор, као правног следбеника РТБ „Бор Група Тир“ ДОО Бор, ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 4145/23 од 14.03.2024. године, у седници одржаној 17.04.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА ревизија тужиоца и **ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ** пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 4145/23 од 14.03.2024. године у преиначујућем делу (став други, трећи и четврти изреке), тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Бору П1 179/23 од 17.10.2023. године, исправљена решењем истог суда П1 179/23 од 30.01.2024. године, у усвајајућем делу става првог изреке и у ставу трећем изреке.

Обавезује се тужени „Serbia Zijin Cooper“ ДОО Бор да тужиоцу АА из ... накнади трошкове поступка по ревизији у износу од 27.000,00 динара.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 4145/23 од 14.03.2024. године у потврђујућем делу (став први изреке).

Образложење

Пресудом Основног суда у Бору П1 179/23 од 17.10.2023. године, која је исправљена решењем истог суда П1 179/23 од 30.01.2024. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезан је тужени да тужиоцу исплати на име накнаде нематеријалне штете коју је претрпео на раду ...2017. године и то: на име претрпљеног страха износ од 250.000,00 динара и на име душевних болова због умањења опште животне активности износ од 300.000,00 динара, оба износа са законском затезном каматом од дана пресуђења 17.10.2023. године до исплате, док је одбијен као неоснован тужбени захтев преко досуђеног до траженог износа од 450.000,00 динара по основу претрпљеног страха и преко досуђеног до траженог

износа од 500.000,00 динара по основу душевних болова због умањења опште животне активности, са припадајућом затезном каматом. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев у делу којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да му по основу претрпљених физичких болова исплати износ од 250.000,00 динара (исправљено решењем од 30.01.2024. године) са законском затезном каматом. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 84.135,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 4145/23 од 14.03.2024. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена исправљена првостепена пресуда у одбијајућем делу става првог изреке и у ставу другом изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у усвајајућем делу става првог изреке у односу на досуђену накнаду нематеријалне штете за претрпљени страх, тако што је обавезан тужени да тужиоцу по том основу исплати износ од 100.000,00 динара са законском затезном каматом од дана првостепеног пресуђења 17.10.2023. године до исплате, док је одбијен као неоснован тужбени захтев за преостали износ од досуђеног овом пресудом до траженог износа од 250.000,00 динара са законском затезном каматом. Ставом трећим изреке, преиначена је првостепена пресуда у усвајајућем делу става првог изреке у односу на досуђену накнаду нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због умањења опште животне активности, тако што је одбијен као неоснован захтев тужиоца да се обавезе тужени да му по овом основу исплати износ од 300.000,00 динара са законском затезном каматом од 17.10.2023. године до исплате. Ставом четвртим изреке, преиначена је одлука о трошковима поступка садржана у ставу трећем изреке првостепене пресуде, тако што је обавезан тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 159.450,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану другостепену пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11...10/23), па је нашао да је у делу којим је другостепени суд преиначио првостепену пресуду ревизија тужиоца дозвољена на основу члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП и да је у том делу основана, док је у преосталом делу (којим је одбијена жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда), ревизија тужиоца недозвољена.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни суд пази по службеној дужности. У поступку пред другостепени судом није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП у вези са чланом 8. овог закона на коју се указује ревизијом, јер је другостепени суд побијану пресуду донео у седници већа, без отварања расправе пред овим судом, па тако није ни изводио и ценио доказе, већ је прихватио оцену доказа и утврђено чињенично стање од стране првостепеног суда.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог од 2004. године и у тренутку повређивања је обављао послове ..., односно руководиоца ... Дана ...2017. године дошло је до проблема у процесу рада јер није могло да се отпочне са ливењем бакра, па се тужилац заједно са ... и сменским ... попео на платформу која се налази између хале конвертора и хале рафинације које се налазе у истој просторији, како би покушали да нормализује процес прераде бакра. У том тренутку из хале конвертора је дошло до дотока повећане количине гаса, због чега је боравак на платформи постао неподношљив, па су тужилац и остали кренули да силазе степеницама са платформе. Приликом силаска, тужиоцу је због велике концентрације гасова позлило, почео је тешко да дише и услед несвести се срушио, осећао је мучнину и неколико пута је повраћао. Колеге су га одвеле до канцеларије где му је пружена хитна медицинска помоћ, а потом је смештен на грудно одељење Борске болнице, где је боравио око седам дана. Из ове болнице је упућен у Институт за ментално здравље у Београду на Одељење психијатрије и неурофизиологије, где је провео месец дана, а затим је пуштен на кућно лечење и јављао се редовно на лекарске контроле. На основу судско-медицинског вештачења од стране вештака Завода са судску медицину у Нишу, утврђено је да је тужилац критичном приликом задобио повреду тровањем ослобођеним гасом са недозвољеном концентрацијом штетних елемената и том приликом је претрпео примарни страх - страх од смрти гушењем јаког интензитета, који је трајао неколико сати. У наредном периоду од два месеца је трпео секундарни страх у виду опште забринутости за своје здравствено стање, чији се интензитет периодично мењао и пратио је тегобе које је тужилац и даље осећао, нарочито главобољу. Према мишљењу вештака, страх се код тужиоца може довести у узрочно-последичну везу са догађајем тровања и периодично се јавља у благом интензитету, уз вероватноћу да ће се јављати и у будућности. У време након тровања, код тужиоца је дошло до развоја анксиозних и депресивних тегоба, тј. психичких сметњи са великом вероватноћом да ће се јављати и у будућности. Током болничког лечења на Институту за ментално здравље, тужиоцу је дијагностикована депресија умереног интензитета и хроничног тока, без психотичних симптома, која се може довести у узрочно-последичну везу са догађајем тровања, јер је тужилац овај догађај доживео као повреду личности и разочарење и исти је довео до пада самопоуздања тужиоца и до промене представе тужиоца о себи, која је до тада била позитивна. Стање депресије је довело до умањења животне активности тужиоца у области породичног живота, социјалне активности и у области рада, због чега је тужилац, након процене његове радне способности, проглашен инвалидом рада у јануару 2022. године, што подразумева његову неспособност за даљу професионалну активност.

Вештак машинско-техничке струке је извршио реконструкцију штетног догађаја и на основу његовог налаза и мишљења је утврђено да у конкретном случају нису испоштовани сви прописи из области безбедности и заштите здравља на раду, јер у супротном не би дошло до инцидента и прекомерног ослобађања гасова који у себи садрже штетне елементе. Утврђено је да у хали конвертовања нису испоштоване све мере безбедности и да процес конвертовања није био добро вођен, што је имало за последицу повишену емисију штетних и опасних гасова који су били главни узрок повређивања тужиоца. Према налазу овог вештака, тужилац је у току обављања радног задатка на свом радном месту испоштовао све мере безбедности и заштите на раду јер је био квалификован, обучен, здрав и на себи је имао прописана средства личне заштите на раду.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом материјалног права садржаног у члановима 154. став 2, 173, 174. и 200. Закона о облигационим односима и члана 164. Закона о раду делимично усвојио тужбени захтев и обавезао туженог као послодавца да тужиоцу накнади нематеријалну штету коју је он као запослени претпрео на раду и то 250.000,00 динара по основу претрпљеног страха и 300.000,00 динара по основу душевних болова због умањења животне активности. Захтев за накнаду штете по основу претрпљених физичких болова, првостепени суд је одбио са образложењем да је тужилац такав захтев поставио у току парнице преиначењем тужбе са којим се тужени није сагласио, те да би поступак по преиначеној тужби знатно продужио трајање парнице јер се о овој врсти штете као последици повређивања у описаном штетном догађају нису изјаснили вештаци из Завода за судску медицину у Нишу, на основу чега је првостепени суд закључио да трпљене физичких болова није у узрочно-последичној вези са врстом повреде тужиоца, а то је осећај гушења и мучнине праћене повраћањем због тровања штетним гасом.

Другостепени суд сматра да је првостепени суд правилно закључио да тужилац има право на накнаду нематеријалне штете по основу претрпљеног страха, али да је погрешно применио материјално право из члана 200. Закона о облигационим односима приликом процене висине правичне новчане накнаде за овај вид штете, због чега је преиначио првостепену пресуду и смањио досуђени износ накнаде штете по овом основу на 100.000,00 динара. У погледу захтева за накнаду штете за душевне болове због умањења опште животне активности, другостепени суд је становишта да тужилац није доказао да је критичном приликом претрпео овај вид штете, већ да је дошло само до умањења његове радне способности, што је други основ накнаде штете. Сматрајући да је погрешно примењено материјално право, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду тако што је одбио тужбени захтев за накнаду штете по основу душевних болова због умањења животне активности.

Врховни суда сматра да је другостепени суд погрешно применио материјално право у преиначујућем делу.

Чланом 200. Закона о облигационим односима (у даљем тексту: ЗОО), прописано је да за претрпљене физичке болове, за претрпљене душевне болове због умањења животне активности, наружености, повреде угледа, части, слободе или права личности, смрти блиског лица, као и за страх, суд ће, ако нађе да околности случаја, а нарочито јачина болова и страха и њихово трајање то оправдава, досудити правичну новчану накнаду, независно од накнаде материјалне штете као и у њеном одсуству (став 1.). Приликом одлучивања о захтеву на накнаду нематеријалне штете, као и висини њене накнаде, суд ће водити рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, али и о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом (став 2.)

Дакле, новчана накнада нематеријалне штете представља сатисфакцију (задовољење) којом се ублажавају поремећаји у духовној (психичкој) сфери оштећеног. Она није цена бола, патњи и страха који се трпе и не представља супституцију имовинских вредности уместо личних добара. Новцем као општим мерилем вредности оштећеном се омогућује да прибави себи извесну пријатност и задовољство у најширем смислу речи тако да се у његов психички живот унесе један позитиван елеменат насупрот болу који трпи и патњи које осећа. Та новчана свота у циљу

обештећења зависи од више фактора и свих околности случаја. За тражене видове штете међу најрелевантније факторе спада јачина и дужина трајања страха и душевних болова оштећеног. Да би се оштећеном лицу признало право на новчану сатисфакцију због нематеријалне штете коју трпи, потребно је постојање узрочно - последичне везе између догађаја којим је штета проузрокована и настанка те нематеријалне штете, као и уверење суда да је у конкретном случају правично досудити оштећеном лицу новчану сатисфакцију.

Имајући у виду претходно наведено да правична новчана накнада нематеријалне штете не представља репарацију, већ сатисфакцију ради успостављања психичке и емоционалне равнотеже код оштећеног која је постојала пре штетног догађаја, а полађези од околности конкретног случаја, Врховни суд сматра да је погрешан чињенично-правни закључак другостепеног суда да тужилац није доказао да су као последица предметног штетног догађаја за њега настали душевни болови због умањења животне активности. Тачно је да је код тужиоца дошло до смањене радне способности која се огледа у његовој неспособности за даљу професионалну активност, због чега је проглашен инвалидом рада. Међутим, на основу спроведеног медицинског вештачења је утврђено да је код тужиоца, након описаног штетног догађаја у којем је дошло до његовог повређивања тровањем, дошло и до развоја депресије као психичког обољења која се може довести у узрочно-последичну везу са тим догађајем, а која је утицала не само на његову радну способност, него и на све друге аспекте тужиоачевог живота, тј. и на његов породичан и друштвени живот и на његово свакодневно понашање које је праћено губитком животног задовољства, због чега тужилац осећа душевну патњу и болове, који, по оцени Врховног суда, дају право тужиоцу на накнаду нематеријалне штете због умањења опште животне активности у смислу члана 200. ЗОО и то у износу од 300.000,00 динара, који је првостепени суд оценио као правичну новчану накнаду за овај вид штете.

Такође, Врховни суд сматра да је првостепени суд правилно ценио интензитет и дужину трајања страха тужиоца и да је правилно одмерио да би износ од 250.000,00 динара представљао правичну новчану накнаду за овај штете, за разилку од другостепеног суда који је погрешно применио критеријуме прописане чланом 200. ЗОО када је смањио износ досуђене накнада на 100.000,00 динара. Зато Врховни суд прихвата досуђену новчану накнаду за претрпљени страх од стране првостепеног суда, сматрајући да накнада у овој висини није у супротности са значајем повређеног добра и циљу коме накнада нематеријалне штете служи и да се том накнадом не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом (члан 200. став 2. ЗОО).

Како је Врховни суд преиначио другостепену пресуду и потврдио првостепену пресуду у побијаном усвајајућем делу, то је другостепена пресуда преиначена и у погледу одлуке о трошковима поступка тако што је потврђена одлука првостепеног суда о трошковима поступка. Међутим, од стране Врховног суда је уочена грешка у писању првостепена пресуде, па се указује првостепеном суду да применом члана 362. ЗПП, по повратку списка, изврши исправку своје пресуде у ставу трећем изреке (одлука о трошковима поступка), тако што ће у овом ставу правилно означити износ трошкова који се досуђују тужиоцу на терет туженог, имајући у виду образложење овог суда о врсти и висини трошкова који су признати тужиоцу.

Следом изложеног, Врховни суд је на основу члана 416. став 1. ЗПП одлучио као у ставу првом изреке.

Одлучујући на основу члана 163. став 1. ЗПП о захтеву тужиоца за накнаду трошкова састава ревизије од стране пуномоћника адвоката, Врховни суд је применом члана 153. став 2. ЗПП признао тужиоцу овај трошак на терет противне странке и то у потраживаном износу од 27.000,00 динара, с обзиром на његов успех у поступку по ревизији, а према Тарифи о наградама и накнадама за рад адвоката важећој у време изјављивање ревизије („Службени гласник РС“ бр. 43/2023).

Испитујући дозвољеност ревизије изјављене против потврђујућег дела правноснажне другостепене пресуде, применом члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија тужиоца у том делу недозвољена.

Према члану 403. став 3. ЗПП, ревизија није дозвољена у имовинско-правним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Имајући у виду да побијани потврђујући део на име тражене накнаде наматеријалне штете од укупно 650.000,00 динара очигледно не прелази имовински цензус за дозвољеност ревизије из цитираног члана 403. став 3. ЗПП, Врховни суд је применом члана 413. ЗПП одлучио као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић